

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและทดสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ และวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ ซึ่งประกอบด้วยเพศ อัตราในทัศนคติการเรียน การรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน การรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครอง การสนับสนุนทางสังคม การอนุญาตสาเหตุของความล้มเหลวและความล้มเหลวทุกมิติ (คือ การอนุญาตสาเหตุของความล้มเหลวมิติแหล่งที่มาของสาเหตุ การอนุญาตสาเหตุของความล้มเหลวมิติความคงที่ของสาเหตุ การอนุญาตสาเหตุของความล้มเหลวมิติความสามารถควบคุมสาเหตุ การอนุญาตสาเหตุของความล้มเหลวมิติแหล่งที่มาของสาเหตุ การอนุญาตสาเหตุของความล้มเหลวมิติความคงที่ของสาเหตุ และการอนุญาตสาเหตุของความล้มเหลวมิติความสามารถควบคุมสาเหตุ) ความคิดทางลบ การเตรียมตัวสอบ กลวิธีการทำข้อสอบ และนิสัยการเรียน และทำการศึกษาเกี่ยวกับประชากรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2540 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยแบ่งชั้นตามขนาดของโรงเรียน และสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายรายชื่อโรงเรียน ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 9 โรงเรียน ซึ่งมีนักเรียนทั้งหมด 594 คน แล้วสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มให้มีจำนวนเท่ากันคือกลุ่มละ 297 คน กลุ่มที่ 1 ใช้สำหรับการพัฒนารูปแบบ จำแนกเป็นนักเรียนชาย 149 คน และนักเรียนหญิง 148 คน กลุ่มที่ 2 ใช้สำหรับการทดสอบรูปแบบ จำแนกเป็นนักเรียนชาย 145 คน และนักเรียนหญิง 152 คน เครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน แบบสอบถามการอนุญาตสาเหตุ แบบวัดความวิตกกังวลในการสอบ แบบสอบถามความคิดเกี่ยวกับการสอบ แบบวัดการเตรียมตัวสอบ แบบวัดกลวิธีการทำข้อสอบ แบบวัดนิสัยการเรียน แบบวัดทัศนคติในการเรียน แบบวัดการรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครอง แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เส้นทาง โดยทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้โปรแกรมลิสเรล 8 ใช้ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างตัวแปรเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ และใช้วิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์วิธีโลกิซูดสูงสุด (Maximum likelihood)

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ

การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ เริ่มต้นจากผู้วิจัยพัฒนารูปแบบตามสมมุติฐานจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงนำเอารูปแบบตามสมมุติฐานไปตรวจสอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กับกลุ่มตัวอย่างที่ 1 ผลพบว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงต้องปรับรูปแบบโดยการตัดตัวแปร เพิ่มเส้นทาง และตัดเส้นทางออกจากรูปแบบ ซึ่งการตัดตัวแปรและการตัดเส้นทางออกจากรูปแบบ จะพิจารณาตัดเส้นทางที่ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางไม่มีนัยสำคัญ ส่วนการเพิ่มเส้นทางจะพิจารณาจากค่าดัชนีตัดแปรโมเดล (Model modification indices) ระหว่างตัวแปร ทั้งนี้ได้พิจารณาความมีนัยสำคัญทางทฤษฎีร่วมกับค่าสถิติดังกล่าวด้วย จึงทำให้ได้รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์รูปแบบที่ 1 ซึ่งแตกต่างไปจากรูปแบบตามสมมุติฐาน คือ รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์รูปแบบที่ 1 ไม่มีตัวแปรการอนุมานสาเหตุของความสำเริงและความล้มเหลวทุกมิติ ไม่มีเส้นทางจากนิสัยการเรียนรู้ไปยังความวิตกกังวลในการสอบ ไม่มีเส้นทางจากเพศไปยังความวิตกกังวลในการสอบ ไม่มีเส้นทางจากทัศนคติในการเรียนไปยังความวิตกกังวลในการสอบ ไม่มีเส้นทางจากกลวิธีการทำข้อสอบไปยังความวิตกกังวลในการสอบ ไม่มีเส้นทางจากการสนับสนุนทางสังคมไปยังความคิดทางลบ มีการเพิ่มเส้นทางจากการนิสัยการเรียนรู้ถึงการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน และมีการเพิ่มเส้นทางจากการสนับสนุนทางสังคมไปยังการเตรียมตัวสอบ เมื่อนำเอารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบรูปแบบที่ 1 ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ 2 พบว่าผลการทดสอบไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงปรับรูปแบบอีกครั้งหนึ่ง โดยการเพิ่มเส้นทางนิสัยการเรียนรู้ไปยังทัศนคติในการเรียน และเพิ่มเส้นทางจากการรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองไปยังการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน ทำให้ได้รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบรูปแบบที่ 2 จากนั้นนำเอารูปแบบที่ 2 นี้ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ 1 พบว่าผลการทดสอบรูปแบบที่ 2 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัยว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวล

1.3 การรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ

1.4 การรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครอง มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านอัตราในทัศนคติการเรียน และการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน

1.5 การสนับสนุนทางสังคม มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการเตรียมตัวสอบและอัตราในทัศนคติการเรียน

1.6 ความคิดทางลบ มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ

1.7 การเตรียมตัวสอบ มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ

1.8 กลวิธีการทำข้อสอบ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการเตรียมตัวสอบ

1.9 นิสัยการเรียน มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการเตรียมตัวสอบ อัตราในทัศนคติการเรียนและการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน

2. การวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม พบว่าตัวแปรในรูปแบบส่วนใหญ่มีอิทธิพลในทางลบ มีเพียง 1 ตัวแปรคือความคิดทางลบ ที่มีอิทธิพลในทางบวก เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพลมาตรฐานสรุปได้ดังนี้

2.1 อิทธิพลทางตรง พบว่าความคิดทางลบมีอิทธิพลทางตรงสูงสุด รองลงมาได้แก่การรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน และการเตรียมตัวสอบโดยมีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.28(มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01), -0.15(มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05), -0.01 ตามลำดับ

2.2 อิทธิพลทางอ้อม พบว่านิสัยการเรียนรู้มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุด รองลงมาได้แก่อัตราในทัศนคติการเรียนรู้ การรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครอง เพศ การสนับสนุนทางสังคม และกลวิธีการทำข้อสอบ โดยมีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ -0.07 (มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05), -0.05 (มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05), -0.03 (มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05), -0.03 , -0.01 , -0.01 ตามลำดับ

2.3 อิทธิพลรวม พบว่าความคิดทางลบมีอิทธิพลรวมสูงสุด รองลงมาได้แก่ การรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน นิสัยการเรียนรู้ อัตราในทัศนคติการเรียนรู้ การรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครอง เพศ การสนับสนุนทางสังคม กลวิธีการทำข้อสอบ และการเตรียมตัวสอบ โดยมีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.28 (มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01), -0.15 (มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05), -0.07 (มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05), -0.05 (มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01), -0.03 (มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05), -0.03 , -0.01 , -0.01 , -0.01 ตามลำดับ

3. การทดสอบรูปแบบ

การทดสอบรูปแบบ โดยการนำเอารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบที่ปรับให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ว (รูปแบบที่ 2) ไปทดสอบความสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างอีกกลุ่มหนึ่งที่ได้แบ่งกลุ่มไว้แล้ว ผลการทดสอบพบว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

อภิปรายผลการวิจัย

จากรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบตามสมมติฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานเกี่ยวกับเส้นทางระหว่างตัวแปรในรูปแบบไว้ 10 ข้อ แต่ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบตามสมมติฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ต้องมีการปรับรูปแบบ และมีผลทำให้เส้นทางระหว่างตัวแปรเปลี่ยนไปจากรูปแบบตามสมมติฐาน ดังนั้นผลการวิจัยเกี่ยวกับเส้นทางระหว่างตัวแปรในรูปแบบจึงมีทั้งสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ดังนี้

1. สมมติฐานข้อ 1 กำหนดว่า “เพศมีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลใน

การสอบ และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ” ผลการวิจัยมีทั้งประเด็นที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือผลการวิจัยพบว่า “เพศมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน แต่เพศไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ และไม่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ” ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า เพศมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน ผลการวิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือเพศชายและเพศหญิงมีการรับรู้ความสามารถตนเองมีความแตกต่างกัน โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าเพศหญิงมีการรับรู้ความสามารถตนเองต่ำกว่าเพศชาย (Benson, 1989; Yue, 1996 และ Ostergren, 1992) จากผลการวิจัยนี้ แสดงว่าความแตกต่างระหว่างเพศมีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อการรับรู้ความสามารถตนเอง ดังนั้นในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ เพศจึงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า เพศไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ซึ่งในรูปแบบตามสมมติฐาน ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานว่า เพศมีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ โดยผู้วิจัยตั้งสมมติฐานจากแนวคิดของ Bolbrich (1993) ที่กล่าวว่าเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะถูกกระตุ้นเร้าทางอารมณ์มากกว่าเพศชาย และผลการวิจัยที่พบว่าเพศชายและหญิงมีความวิตกกังวลแตกต่างกัน (Saltoun, 1984; Sowa และ LaFleur, 1986; Zeidner และ Safir, 1989; Sud, 1990; Singh และ Broota, 1992; Willams, 1986; และ Bolbrich, 1993) แต่ผลการวิจัยพบว่า เพศไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ ผลการวิจัยที่พบแตกต่างไปจากสมมติฐานเช่นนี้ เนื่องจากผลการวิจัยที่ได้อ้างถึงในการตั้งสมมติฐานเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร คือเพศกับความวิตกกังวลในการสอบ ซึ่งในความเป็นจริงความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรเหล่านี้ อาจมีความสัมพันธ์กันผ่านตัวแปรคั่นกลางที่งานวิจัยเหล่านั้นไม่ได้ศึกษา แต่การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลายตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความวิตกกังวลในการสอบได้ละเอียดขึ้น

กล่าวคือลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความวิตกกังวลในการสอบอาจมีความสัมพันธ์กัน โดยผ่านตัวแปรคั่นกลางที่เป็นคุณลักษณะทางจิตวิทยาที่แตกต่างกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง ซึ่งในบริบทของการสอบ การสอบจะเป็นการประเมินเกี่ยวกับความสามารถในการเรียนของนักเรียน ดังนั้นคุณลักษณะทางจิตวิทยาที่น่าจะมีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ ก็คือ การรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ศึกษาพบว่าการรับรู้ความสามารถตนเองมีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ (Benson, 1989 และ Bandeloe, Yates และ Thondike-Christ, 1995) และยังมีจากผลการวิจัยพบว่าเพศชายและเพศหญิงมีการรับรู้ความสามารถตนเองแตกต่างกัน โดยเพศหญิงมีการรับรู้ความสามารถตนเองต่ำกว่าเพศชาย (Benson, 1989; Yue, 1996 และ Ostergren, 1992) ดังนั้นการที่เพศชายและเพศหญิงมีความวิตกกังวลในการสอบแตกต่างกันนั้นจะเป็นผลมาจากการที่เพศชายและเพศหญิงมีการรับรู้ความสามารถตนเองแตกต่างกัน ดังนั้นเพศจึงไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ แต่จะมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า เพศไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ซึ่งในรูปแบบตามสมมติฐาน ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานว่า เพศมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ จากผลการวิจัยที่พบว่าเพศชายและเพศหญิงมีลักษณะการอนุมานสาเหตุแตกต่างกัน (Frieze, 1981; Bar-tal และ Darom, 1979; MaMahan, 1973) แต่ผลการวิจัยพบว่า เพศไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ ผลการวิจัยที่พบแตกต่างไปจากสมมติฐานเช่นนี้ เนื่องจากผลการวิจัยเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศที่มีต่อการอนุมานสาเหตุ ที่ทำการศึกษาในสังคมตะวันตกมีผลการวิจัยที่แตกต่างไปจากในสังคมไทย คือในสังคมไทยมีการศึกษาพบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีการอนุมานสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวไม่แตกต่างกัน (จรัล ชุนจิตวิวัฒน์, 2532) และการที่นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีการการอนุมานสาเหตุไม่แตกต่างกันนั้น เนื่องจากในสังคมไทยนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเชื่อเกี่ยวกับอัตลิติต-ปรลิติต (Internal-external locus of control) ไม่แตกต่างกัน (รุ่งนภา ทีมะ, 2522 และ อัญญารัตน์ จิรรุ่งศฤงคาร, 2526) ซึ่งความเชื่อเกี่ยวกับอัตลิติต-ปรลิติต นี้อาจเป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่มีผลทำให้บุคคลอนุมานสาเหตุแตกต่างกัน เนื่องจากความเชื่อแบบอัตลิติต (Internal locus of control) ก็คือความเชื่อที่บุคคลเชื่อว่าตนเองสามารถควบคุมสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับ

ตนเองได้ ดังนั้นเมื่อประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการสอบ นักเรียนที่ความเชื่อแบบ
 อัตลิติตก็จะเชื่อว่าเป็นเพราะตนเอง (เช่น ความสามารถ ความพยายาม) ที่ทำให้ตนเองสำเร็จ
 หรือล้มเหลว ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับปรลิติต (External locus of control) ก็คือความเชื่อที่บุคคล
 เชื่อว่าปัจจัยภายนอกเป็นตัวควบคุมสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง ดังนั้นเมื่อประสบความสำเร็จ
 หรือล้มเหลวในการสอบ นักเรียนที่มีความเชื่อแบบปรลิติตก็จะเชื่อว่าเป็นเพราะปัจจัยภายนอก
 (เช่น โชค ความง่ายของข้อสอบ) ที่ทำให้ตนเองประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว จากแนวคิด
 ดังกล่าวนี้สรุปว่าความเชื่อเกี่ยวกับอัตลิติต-ปรลิติตอาจมีผลต่อการอนุมานสาเหตุ และจากผล
 การวิจัยที่พบว่าความแตกต่างระหว่างเพศไม่มีผลต่อความเชื่อเกี่ยวกับอัตลิติต-ปรลิติต จึงทำให้
 เพศไม่มีผลต่อการอนุมานสาเหตุ ดังนั้นในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อ
 ความวิตกกังวลในการสอบ เพศจึงไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการ
 อนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ

2. สมมุติฐานข้อ 2 กำหนดว่า “อัตมโนทัศน์การเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อความ
 วิตกกังวลในการสอบ และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน
 และผ่านการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ” ผลการวิจัยมีทั้งสอดคล้อง
 และไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน กล่าวคือผลการวิจัยพบว่า “อัตมโนทัศน์การเรียนมีอิทธิพล
 ทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน แต่
 อัตมโนทัศน์การเรียนไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ และไม่มีอิทธิพล
 ทางอ้อมผ่านการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ” ผู้วิจัยอภิปรายผลการ
 วิจัยดังนี้

2.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า อัตมโนทัศน์การเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความ
 วิตกกังวลในการสอบผ่านการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน ผลการวิจัยประเด็นนี้
 สอดคล้องกับสมมุติฐาน กล่าวคืออัตมโนทัศน์จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและความคิดของ
 บุคคล โดยบุคคลจะคิดและแสดงพฤติกรรมตามที่ตนเองรับรู้ Confield และ Wells (1994)
 ดังนั้นในบริบทของการเรียน เมื่อนักเรียนเชื่อว่าตนเองมีอัตมโนทัศน์การเรียนที่ดี ก็จะรับรู้ความ
 สามารถตนเองด้านการเรียนสูง ก็จะรับรู้ว่าคุณมีความมั่นใจที่จะทำพฤติกรรมที่จะทำให้
 ตนเองประสบความสำเร็จในการเรียน อัตมโนทัศน์การเรียนจึงมีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อการรับรู้
 ความสามารถตนเองด้านการเรียน ดังนั้นในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผล

ต่อความวิตกกังวลในการสอบ อັตมโนทัศน์การเรียนรู้จึงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน

2.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า อັตมโนทัศน์การเรียนรู้ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน กล่าวคือในรูปแบบตามสมมุติฐาน ผู้วิจัยกำหนดสมมุติฐานว่า อັตมโนทัศน์การเรียนรู้มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ ตามแนวคิดของ Roger (1951) ที่อธิบายถึงภาวะของความวิตกกังวลว่าเกิดจากโครงสร้างของอັตมโนทัศน์ 2 ส่วนไม่สอดคล้องกัน แต่ผลการวิจัยพบว่า อັตมโนทัศน์การเรียนรู้ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ ผลการวิจัยที่พบแตกต่างไปจากสมมุติฐานเช่นนี้ เนื่องจากถ้าพิจารณาส่วนประกอบของโครงสร้างของอັตมโนทัศน์ตามแนวคิดของ Roger (1951) ซึ่งอธิบายว่าโครงสร้างของอັตมโนทัศน์ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ โครงสร้างแห่งตน (Self structure) และ ประสบการณ์ (Experience) และการเกิดภาวะความวิตกกังวลจะเกิดจากความไม่สอดคล้องกันระหว่างโครงสร้างแห่งตน และ ประสบการณ์ ดังนั้นจากแนวคิดนี้ อັตมโนทัศน์จะไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวล แต่จะมีอิทธิพลผ่านตัวแปรคั่นกลางคือ โครงสร้างแห่งตน และ ประสบการณ์การ พิจารณาในบริบทของการเรียนโครงสร้างแห่งตนของอັตมโนทัศน์การเรียนรู้ คือความคิดเกี่ยวกับตนด้านการเรียน และ ประสบการณ์คือประสบการณ์จริงที่บุคคลประสบความสำเร็จในการเรียนหรือไม่ ดังนั้นจากแนวคิดนี้ อັตมโนทัศน์การเรียนรู้จะไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ แต่จะมีอิทธิพลผ่านตัวแปรคั่นกลาง ซึ่งตัวแปรคั่นกลางที่สำคัญก็คือความคิดเกี่ยวกับตนด้านการเรียน และ ประสบการณ์จริงที่บุคคลประสบความสำเร็จในการเรียนหรือไม่ ซึ่งตัวแปรคั่นกลางเหล่านี้ผู้วิจัยไม่ได้สนใจศึกษา ดังนั้นในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ อັตมโนทัศน์การเรียนรู้จึงไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ

2.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า อັตมโนทัศน์การเรียนรู้ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน กล่าวคือในรูปแบบตามสมมุติฐาน ผู้วิจัยกำหนดว่า อັตมโนทัศน์การเรียนรู้มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ ตามแนวคิดของ Weiner (1980) ที่กล่าวว่าอັตมโนทัศน์เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการการอนุমানสาเหตุ และแนวคิดของ Epstein(1979) ที่กล่าวว่าอັตมโนทัศน์การเรียนรู้เป็นตัวกำหนดลักษณะการรับรู้ทางสังคม และทำให้เกิดการอนุমানสาเหตุต่างกัน

แต่ผลการวิจัยพบว่า อัตรามโนทัศน์การเรียนรู้ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบ ผ่านการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ ผลการวิจัยที่พบแตกต่างไปจาก สมมุติฐานเช่นนี้ เนื่องจากตามกรอบแนวคิดของ Roger (1951) ที่อธิบายถึงภาวะของเกิดความ วิตกกังวลว่าเกิดจากโครงสร้างของอัตรามโนทัศน์ 2 ส่วนไม่สอดคล้องกัน โครงสร้าง 2 ส่วนนี้คือ โครงสร้างแห่งตน (Self structure) และ ประสบการณ์ (Experience) ดังนั้นตัวแปรคั่นกลางที่สำคัญที่มีผลต่อความวิตกกังวลก็คือความคิดเกี่ยวกับตนด้านการเรียน และประสบการณ์จริงที่ บุคคลประสบความสำเร็จในการเรียนหรือไม่ ซึ่งตัวแปรคั่นกลางเหล่านี้มีมโนทัศน์ที่ไม่เกี่ยวข้อง กับการอนุมานสาเหตุ ดังนั้นในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตก กังวลในการสอบ อัตรามโนทัศน์การเรียนรู้จึงไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบ ผ่านการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ

3. สมมุติฐานข้อ 3 กำหนดว่า “การรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียนมี อิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการอนุมานสาเหตุ ความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ” ผลการวิจัยมีทั้งประเด็นที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับ สมมุติฐาน กล่าวคือผลการวิจัยพบว่า “การรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียนมีอิทธิพล ทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ แต่การรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียนไม่มี อิทธิพลทางอ้อมผ่านการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ” ผู้วิจัยอภิปราย ผลการวิจัยดังนี้

3.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า การรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียนมี อิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ ผลการวิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับสมมุติฐาน เนื่องจากการรับรู้ความสามารถตนเองมีผลต่อปฏิกริยาทางอารมณ์ บุคคลที่การรับรู้ความ สามารถตนเองสูง เมื่อเผชิญกับปัญหาจะมุ่งมั่นใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ที่จะแก้ปัญหา แต่ บุคคลที่การรับรู้ความสามารถตนเองต่ำ เมื่อเผชิญกับปัญหาจะตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เป็น ปัญหา โดยแสดงปฏิกริยาทางอารมณ์ในทางลบ กล่าวคือจะรู้สึกวิตกกังวล เครียด ไม่มี ความสุข และบุคคลนั้นจะใช้ความสามารถที่มีอยู่ได้ไม่เต็มที่ (Bandura, 1986a) ในบริบทของ การสอบ การสอบจะเป็นสถานการณ์ที่เป็นปัญหาที่นักเรียนจะต้องเผชิญ นักเรียนที่การรับรู้ ความสามารถตนเองด้านการเรียนสูงจะมั่นใจที่เผชิญกับการสอบโดยใช้ความสามารถอย่าง เต็มที่ แต่นักเรียนที่การรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียนต่ำจะปฏิกริยาทางอารมณ์ในทาง ลบต่อสถานการณ์การสอบ โดยจะเกิดความวิตกกังวลต่อสถานการณ์การสอบ และจะมี

แนวโน้มที่จะใช้ความสามารถที่มีอยู่ไม่เต็มที่ ดังนั้นในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ การรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียนจึงมีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ

3.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า การรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียนไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือในรูปแบบตามสมมติฐาน ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานว่า การรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ ตามแนวคิดของ Bandura (1986a) ที่กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถตนเองมีผลต่อการอนุมานสาเหตุ แต่ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียนไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ ผลการวิจัยที่พบแตกต่างไปจากสมมติฐานเช่นนี้ เนื่องจากจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีลักษณะการอนุมานสาเหตุทางบวก ซึ่งลักษณะการอนุมานสาเหตุทางบวกไม่มีผลต่อความวิตกกังวลในทางบวก (Willig et al. 1983) ผู้วิจัยได้ปรับรูปแบบโดยการตัดตัวแปรการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติออกจากรูปแบบ (อภิปรายผลละเอียดไว้ในข้อ 10) ดังนั้นในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบจึงไม่มีเส้นทางจากการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียนไปยังการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ

4. สมมติฐานข้อ 4 กำหนดว่า “การรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านอ้อมในทัศนคติการเรียน” ผลการวิจัยมีทั้งประเด็นที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือผลการวิจัยพบว่า “การรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านอ้อมในทัศนคติการเรียน และการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน” ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

4.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า การรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านอ้อมในทัศนคติการเรียน ผลการวิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคืออ้อมในทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้โดยการสะสมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม (Roger, 1959 cited in Hall and Lindzey, 1960) และผู้ปกครองจะเป็น

บุคคลสำคัญที่การพัฒนาอัตโนมัติ โดยที่ผู้ปกครองจะถ่ายทอดความเชื่อค่านิยมไปยังบุตร ในบริบทของการเรียน อัตโนมัติการเรียนรู้ก็จะเริ่มพัฒนาตั้งแต่เด็กเริ่มมีประสบการณ์ เกี่ยวกับการเรียน โดยมีผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญที่จะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของอัตโนมัติ การเรียน โดยเฉพาะความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน ผู้ปกครองที่มีความคาดหวังเกี่ยวกับการเรียนสูงก็มักจะมีเชื่อและค่านิยมที่ให้ความสำคัญกับการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เกษม วัฒนชัย (2539) ที่กล่าวว่าประเทศในกลุ่มเอเชียจะเน้นให้ความสำคัญกับการศึกษาสูงมาก ดังนั้นผู้ปกครองที่คาดหวังในตัวบุตรสูงก็จะถ่ายทอดมีความเชื่อและค่านิยมที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาไปยังบุตร และบุตรจะรับความเชื่อและค่านิยมมา พัฒนาเป็นอัตโนมัติ จากแนวคิดดังกล่าวแสดงว่าการรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองมี อิทธิพลเชิงสาเหตุต่ออัตโนมัติการเรียนรู้ ดังนั้นในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปร ที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ การรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองจึงมีอิทธิพลทางอ้อม ต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านอัตโนมัติการเรียนรู้

4.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า การรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองมีอิทธิพล ทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน ผลการวิจัย ประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือในรูปแบบตามสมมติฐาน ผู้วิจัยไม่ได้กำหนด สมมติฐานว่า การรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการ สอบผ่านรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน แต่ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความคาดหวัง ของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านรับรู้ความสามารถตนเอง ด้านการเรียนรู้ ผลการวิจัยที่พบแตกต่างไปจากสมมติฐานเช่นนี้ เนื่องจากการชักชวนด้วยวาจา จะเป็นแหล่งข่าวสารที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน และแหล่ง ข่าวสารจากการชักชวนด้วยวาจาที่จะมีผลต่อการรับรู้ความสามารถตนเองนั้นขึ้นอยู่กับความน่า เชื่อถือของผู้ชักชวน การให้ข้อมูลป้อนกลับ และการเพิ่มความพยายาม Bandura (1986a) และ ถ้าพิจารณาถึงผู้ปกครองที่มีความคาดหวังสูงในตัวนักเรียน ผู้ปกครองเหล่านี้มักจะมีพฤติกรรม ที่แสดงออกถึงการชักชวนให้นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถสูงขึ้น กล่าวคือผู้ปกครองก็มักจะ ให้ความสนใจในการให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ Dusek (1980) ที่กล่าวว่าผู้ปกครองที่คาดหวังสูงมักจะสนใจให้ข้อมูลป้อนกลับผล การเรียนของนักเรียนโดยใช้มาตรฐานของตนเอง ดังนั้นผู้ปกครองที่คาดหวังนักเรียนเหมาะสม กับระดับความสามารถ ก็จะให้ข้อมูลป้อนกลับที่เป็นการเสริมแรงและข้อมูลที่เป็นข่าวสารทำให้ มีการรับรู้ความสามารถตนเองสูงขึ้น แต่ผู้ปกครองที่คาดหวังนักเรียนไม่สอดคล้องกับระดับ

ความสามารถ ก็จะทำให้ข้อมูลป้อนกลับที่เป็นข่าวสารที่ทำให้มีการรับรู้ความสามารถตนเองต่ำลง นอกจากนี้ผู้ปกครองที่มีคาดหวังในตัวนักเรียนเหมาะสมกับระดับความสามารถก็มักจะกระตุ้นให้นักเรียนใช้ความพยายามในการเรียนมากขึ้น เช่นกระตุ้นให้อ่านหนังสือ ให้ทำการบ้าน ทำให้นักเรียนมีความพยายามมากขึ้นและเกิดความมั่นใจว่าจะประสบความสำเร็จในการเรียน และถ้าพิจารณาในประเด็นของความน่าเชื่อถือของผู้ชักชวน Bandura (1986a) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของความน่าเชื่อถือของผู้ชักชวนมี 2 ประการคือ ความเป็นผู้เชี่ยวชาญ การเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อผู้ถูกชักชวน ซึ่งผู้ปกครองถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญกับนักเรียน ผู้ปกครองจึงมีคุณสมบัติเป็นบุคคลที่ความน่าเชื่อถือ จากแนวคิดดังกล่าวแสดงว่าการรับรู้การคาดหวังจากผู้ปกครองมีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน ดังนั้นในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ การรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองจึงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน

5. สมมุติฐานข้อ 5 กำหนดว่า “การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านอัตรมาโนทัศน์การเรียน และความคิดทางลบ” ผลการวิจัยมีทั้งประเด็นที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน กล่าวคือผลการวิจัยพบว่า “การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านอัตรมาโนทัศน์การเรียนและการเตรียมตัวสอบ แต่การสนับสนุนทางสังคมไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านความคิดทางลบ” ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

5.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านอัตรมาโนทัศน์การเรียน ผลการวิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับสมมุติฐาน กล่าวคือการสนับสนุนทางสังคมจะมีผลทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าบุคคลอื่นมองตนเองอย่างไร โดยการตีความจากปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ให้การสนับสนุนทางสังคมและผู้รับแล้วบุคคลก็จะสร้างความรู้สึกที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับคุณค่า ค่านิยม ความเชื่อ เจตคติ และความสำคัญของตนต่อบุคคลอื่น (Heller et al., 1986) นอกจากนี้ Roger (1959, cited in Hall and Lindzey, 1960) ได้กล่าวว่าบุคคลที่มีความสำคัญต่ออัตรมาโนทัศน์คือบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับเด็ก ได้แก่ ผู้ปกครอง ครู และเพื่อน ในบริบทของการเรียนนั้น การที่นักเรียนได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากผู้ปกครอง ครู และเพื่อนเกี่ยวกับการเรียน จะทำให้นักเรียนตีความปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างตัวนักเรียนกับผู้ปกครอง ครู และเพื่อน และนักเรียนก็จะพัฒนาความรู้สึกว่า

ตนเองมีความสามารถเกี่ยวกับการเรียน จากแนวคิดดังกล่าวแสดงว่าการสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลต่ออัตรานักเรียน การสนับสนุนทางสังคมจึงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบ การสนับสนุนทางสังคมจึงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านอัตรานักเรียน

5.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการเตรียมตัวสอบ ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน กล่าวคือในรูปแบบตามสมมุติฐาน ผู้วิจัยไม่ได้กำหนดสมมุติฐานว่า การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการเตรียมตัวสอบ แต่ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการเตรียมตัวสอบ ผลการวิจัยที่พบแตกต่างไปจากสมมุติฐานเช่นนี้ เนื่องจากถ้าพิจารณาสิ่งที่นักเรียนได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากผู้ปกครอง ครู และเพื่อน พบว่าสิ่งที่นักเรียนได้รับมี 3 ประการคือ

5.2.1 การสนับสนุนด้านอารมณ์ หมายถึง การให้ความรัก ความไว้วางใจ ความเห็นอกเห็นใจ ความเอาใจใส่ การยอมรับ การให้กำลังใจ การเสริมแรง และการรับฟัง

5.2.2 การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การให้คำแนะนำ การให้แนวทาง และข้อมูลข่าวสารที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนและปรับปรุงตนเอง

5.2.3 การสนับสนุนด้านสิ่งของและการเงิน หมายถึง การให้ความช่วยเหลือโดยตรงเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน และค่าใช้จ่ายในการเรียน

จากสิ่งที่นักเรียนได้รับการสนับสนุนทางสังคมจะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้นักเรียนมีความพร้อมในการเตรียมตัวสอบมากขึ้น ตัวอย่างเช่น เมื่อใกล้สอบครูหรือผู้ปกครองอาจจะกระตุ้นเตือนให้นักเรียนเริ่มอ่านหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบ เพื่อนนักเรียนด้วยกันอาจจะช่วยกันติวหรืออ่านหนังสือด้วยกัน ครูอาจช่วยให้คำแนะนำกับนักเรียนที่ไม่เข้าใจบทเรียน เป็นต้น การกระตุ้นเตือน การติว การให้คำแนะนำ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่นักเรียนจะได้รับจากแหล่งสนับสนุนทางสังคมที่จะกระตุ้นให้นักเรียนมีการเตรียมตัวสอบให้พร้อมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Davis-La Grow (1994) ศึกษาพบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านกลวิธีการเผชิญปัญหา ในบริบทของการสอบนั้นกลวิธีการเผชิญปัญหากับการสอบที่สำคัญก็คือการเตรียมตัวสอบ สรุปว่าในบริบทของการสอบการ

สนับสนุนทางสังคมจึงมีอิทธิพลต่อการเตรียมตัวสอบ ดังนั้นในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ การสนับสนุนทางสังคมจึงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการเตรียมตัวสอบ

5.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า การสนับสนุนทางสังคมไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านความคิดทางลบ ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือในรูปแบบตามสมมติฐาน ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานว่า การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านความคิดทางลบ โดยผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานจากแนวคิดของ Cohen และ Wills (1985) ที่กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมทำหน้าที่เป็นตัวกันชนที่ช่วยลดการประเมินภาวะคุกคามจากสถานการณ์ กล่าวคือเมื่อบุคคลเผชิญกับสถานการณ์ที่คุกคาม ถ้ามีบุคคลที่คอยให้การสนับสนุนทางสังคม จะเกิดความคิดทางบวกกับสถานการณ์ แต่ถ้าไม่มีบุคคลที่ให้การสนับสนุนทางสังคม จะเกิดความคิดทางลบกับสถานการณ์ แต่ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านความคิดทางลบ ผลการวิจัยที่พบแตกต่างไปจากสมมติฐานเช่นนี้ เนื่องจากรูปแบบอธิบายกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการเกิดความวิตกกังวลของ Ladder และ Mark (1971) อธิบายว่าตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความคิดในการประเมินสิ่งเร้าไปในทางลบ แตกต่างไปจากแนวคิดของ Cohen และ Wills (1985) โดยที่ Ladder และ Mark (1971) กล่าวว่าตัวแปรที่มีผลต่อการประเมินสิ่งเร้าว่าเป็นการคุกคามหรือไม่ นั่นคือความกังวลที่เป็นลักษณะประจำตัว (Trait anxiety) และลักษณะของสิ่งเร้า แต่ Cohen และ Wills (1985) เน้นที่บทบาทของการสนับสนุนทางสังคม ดังนั้นถ้าอธิบายตามแนวคิดของ Ladder และ Mark (1971) จะพบว่าในบริบทของการสอบ ความคิดที่จะประเมินการสอบไปในทางบวกและลบ จะเกิดจากความกังวลที่เป็นลักษณะประจำตัว (Trait anxiety) และลักษณะของสิ่งเร้าคือการสอบ เช่น ลักษณะของข้อสอบ (เช่น ข้อสอบปรนัย ข้อสอบอัตนัย) ประเภทของการสอบ (เช่น การสอบกลางภาค การสอบปลายภาค) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ไม่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคม ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนแนวคิดของ Ladder และ Mark (1971) มากกว่าแนวคิดของ Cohen และ Wills (1985) ดังนั้นในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ การสนับสนุนทางสังคมจึงไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านความคิดทางลบ

6. สมมุติฐานข้อ 6 กำหนดว่า "การอนุมานสาเหตุของความสำเ็จและความล้มเหลวทุกมิตินี้มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ" ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน กล่าวคือในรูปแบบตามสมมุติฐาน ผู้วิจัยกำหนดสมมุติฐานว่า การอนุมานสาเหตุของความสำเ็จและความล้มเหลวทุกมิตินี้มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ จากแนวคิดของ Weiner (1985) ที่กล่าวว่า การอนุมานสาเหตุในมิติที่ต่างมีผลต่อพฤติกรรมและจิตวิทยา และจากการศึกษาของ Goldklang (1982) และ Hedl (1990) มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการสอบ แต่ผลการวิจัยพบว่า การอนุมานสาเหตุของความสำเ็จและความล้มเหลวทุกมิติไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ ผลการวิจัยที่พบแตกต่างไปจากสมมุติฐานเช่นนี้ เนื่องจากผลการศึกษาของ Willig et al. (1983) ที่ศึกษาพบว่า การอนุมานสาเหตุทางลบ (Negative attribution) เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการสอบ แต่การอนุมานสาเหตุทางบวก (Positive attribution) จะไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการสอบ โดยอธิบายว่าการอนุมานสาเหตุทางบวก คือการอนุมานสาเหตุของความสำเ็จว่ามีสาเหตุจากความสามารถหรือความพยายาม และอนุมานสาเหตุของความล้มเหลวว่ามีสาเหตุจากไม่มีความพยายาม ส่วนการอนุมานสาเหตุทางลบ คือการอนุมานสาเหตุของความสำเ็จว่ามีสาเหตุจากโชค และอนุมานสาเหตุของความล้มเหลวว่ามีสาเหตุจากไม่มีความสามารถ การแบ่งลักษณะการอนุมานสาเหตุออกเป็นการอนุมานสาเหตุทางบวกและทางลบเช่นนี้ไม่ได้พิจารณาตามมิติของการอนุมานสาเหตุของ Weiner (1979) ถ้านำเอาแนวคิดของการแบ่งการอนุมานสาเหตุทางบวกและทางลบของ Willig et al. (1983) มาพิจารณาร่วมกับมิติของการอนุมานสาเหตุของ Weiner (1979) สรุปได้ว่าบุคคลที่อนุมานสาเหตุทางบวกจะอนุมานสาเหตุของความสำเ็จว่ามีสาเหตุจากสาเหตุภายใน สาเหตุคงที่หรือไม่คงที่ และควบคุมสาเหตุได้ และอนุมานสาเหตุของความล้มเหลวว่ามีสาเหตุจากสาเหตุภายใน สาเหตุไม่คงที่ และควบคุมสาเหตุได้ และบุคคลที่อนุมานสาเหตุทางลบจะอนุมานสาเหตุของความสำเ็จว่ามีสาเหตุจากสาเหตุภายนอก สาเหตุไม่คงที่ และควบคุมสาเหตุไม่ได้ และอนุมานสาเหตุของความล้มเหลวว่ามีสาเหตุจากสาเหตุภายใน สาเหตุคงที่ และควบคุมสาเหตุไม่ได้ และจากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการอนุมานสาเหตุพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีลักษณะการอนุมานสาเหตุทางบวก กล่าวคือ นักเรียนร้อยละ 97.00 อนุมานสาเหตุของความสำเ็จว่ามีสาเหตุจากสาเหตุภายใน นักเรียนร้อยละ 91.90 อนุมานสาเหตุของความสำเ็จว่ามีสาเหตุคงที่ นักเรียนร้อยละ 80.10 อนุมานสาเหตุของความสำเ็จว่ามีสาเหตุจากสาเหตุที่ควบคุมได้ นักเรียนร้อยละ 96.60 อนุมานสาเหตุของความล้มเหลวว่ามีสาเหตุจากสาเหตุ

ภายใน นักเรียนร้อยละ 91.90 อนุমানสาเหตุของความล้มเหลวว่ามีสาเหตุจากสาเหตุไม่คงที่ และนักเรียนร้อยละ 79.80 อนุমানสาเหตุของความล้มเหลวว่ามีสาเหตุจากสาเหตุควบคุมได้ จากข้อมูลนี้แสดงว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีลักษณะการ อนุমানสาเหตุทางบวก และลักษณะการอนุমানสาเหตุทางบวกไม่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ ดังนั้นในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ การอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ จึงไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ

จากการผลการวิจัยที่พบว่าเพศไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ และไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ และอัตราในทัศนการเรียนรู้ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ และการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียนไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ และการอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ ผลการวิจัยเช่นนี้สรุปว่าไม่มีตัวแปรใดในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติ และการอนุমানสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดตัวแปรการอนุমানสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวทุกมิติออกจากรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ ตามสมมติฐาน

7. สมมติฐานข้อ 7 กำหนดว่า “ความคิดทางลบมีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ” ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐาน เนื่องจากความคิดเป็นลักษณะหนึ่งของกระบวนการทางปัญญา (Meichenbaum, 1986) และกระบวนการทางปัญญาจะเป็นตัวกลางระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Dryden และ Golden (1987) ดังนั้นกระบวนการทางปัญญาจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม กล่าวคือเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ ความคิดของบุคคลจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการตอบสนองต่อสถานการณ์เหล่านั้น ถ้าบุคคลมีความคิดทางลบต่อสถานการณ์ ก็ จะแสดงพฤติกรรมการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสม โดยแสดงออกมาในลักษณะของความเครียด วิตกกังวล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด

ของ Beck (1972) และ Ladder และ Mark (1971) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความวิตกกังวลว่าความคิดเป็นตัวแปรที่สำคัญที่มีผลต่อความวิตกกังวล ดังนั้นในบริบทของการสอบ เมื่อนักเรียนต้องเผชิญกับการสอบ ซึ่งเป็นสิ่งเร้าที่จะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมกรรมการตอบสนองต่อการสอบ ถ้านักเรียนมีความคิดทางลบเกี่ยวกับการสอบ จะทำให้นักเรียนประเมินสถานการณ์สอบว่าเป็นสิ่งเร้าที่คุกคามตนเองและทำให้นักเรียนเกิดความวิตกกังวลในการสอบ แต่นักเรียนที่มีความคิดทางบวกเกี่ยวกับการสอบ นักเรียนก็จะไม่เกิดความวิตกกังวลในการสอบ เนื่องจากนักเรียนจะประเมินการสอบว่าเป็นภาวะที่ไม่คุกคาม ดังนั้นในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ ความคิดทางลบจึงมีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ

8. สมมุติฐานข้อ 8 กำหนดว่า “การเตรียมตัวสอบมีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ” ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมุติฐาน กล่าวคือการเตรียมตัวสอบมีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการสอบ (Anderson และ Seuser, 1985; และ Pauk, 1989) โดยที่นักเรียนที่มีการเตรียมตัวสอบที่ดีจะให้ความวิตกกังวลในการสอบลดลง เนื่องจากการเตรียมตัวสอบที่ดีจะเป็นการฝึกฝนตนเองล่วงหน้าให้เกิดความคุ้นเคยกับสถานการณ์การสอบ และเกิดการเรียนที่จะแก้ไขปัญหาที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์การสอบก่อนที่จะเผชิญกับสถานการณ์การสอบจริง ทำให้นักเรียนประเมินการสอบว่าไม่เป็นสถานการณ์ที่คุกคามต่อตนเอง ดังนั้นในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ การเตรียมตัวสอบจึงมีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ

9. สมมุติฐานข้อ 9 กำหนดว่า “กลวิธีการทำข้อสอบมีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการเตรียมตัวสอบ” ผลการวิจัยมีทั้งประเด็นที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน กล่าวคือผลการวิจัยพบว่า “กลวิธีการทำข้อสอบมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการเตรียมตัวสอบ แต่ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ” ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

9.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า กลวิธีการทำข้อสอบมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการเตรียมตัวสอบ ผลการวิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับสมมุติฐาน เนื่องจากบุคคลที่มีกลวิธีการทำข้อสอบที่ดีนั้นจะรู้จักวิธีการแก้ปัญหาในการสอบ โดยจะพยายามใช้กลวิธีที่จะทำข้อสอบให้เสร็จทันเวลา มีความผิดพลาดน้อยที่สุด และพยายามหา

คำตอบมาตอบข้อสอบให้ได้ และยังรู้จักใช้กลวิธีในการเตรียมตัวสอบที่ดีก่อนการสอบด้วย ดังนั้นนักเรียนที่มีกลวิธีในการทำข้อสอบที่ดีจะมีการเตรียมตัวสอบที่ดีด้วย Shain (1992) สรุปได้ว่า กลวิธีในการทำข้อสอบจึงมีอิทธิพลต่อการเตรียมตัวสอบ ดังนั้นในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ กลวิธีในการทำข้อสอบจึงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการเตรียมตัวสอบ

9.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า กลวิธีในการทำข้อสอบไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือในรูปแบบตามสมมติฐาน ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานว่า กลวิธีในการทำข้อสอบมีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ จากผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนที่มีมีความวิตกกังวลในการสอบจะใช้กลวิธีในการทำข้อสอบที่ไม่เหมาะสมมากกว่านักเรียนที่ไม่มีมีความวิตกกังวลในการสอบ (Onwuegbuzie, 1994) และการวิจัยเชิงทดลองที่พบว่า การฝึกกลวิธีในการทำข้อสอบและทักษะการเรียนรู้มีผลทำให้ความวิตกกังวลในการสอบ (Weddington, 1981) แต่ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีในการทำข้อสอบไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ ผลการวิจัยที่พบแตกต่างไปจากสมมติฐานเช่นนี้ เนื่องจากงานวิจัยที่อ้างถึงในการตั้งสมมติฐานนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร คือกลวิธีในการทำข้อสอบกับความวิตกกังวลในการสอบ ซึ่งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรนี้ ในความเป็นจริงอาจมีความสัมพันธ์กันผ่านตัวแปรคั่นกลางที่งานวิจัยเหล่านี้ไม่ได้มุ่งศึกษา แต่การวิจัยครั้งนี้ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลายตัวที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ ดังนั้นผลการวิจัยในครั้งนี้จึงอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีในการทำข้อสอบกับความวิตกกังวลในการสอบได้ละเอียดขึ้น กล่าวคือลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีในการทำข้อสอบกับความวิตกกังวลในการสอบ จะเป็นในลักษณะที่กลวิธีในการทำข้อสอบมีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านตัวแปรคั่นกลาง โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ Spielberg และ Vagg (1995) ที่ได้กล่าวถึงตัวแปรกลวิธีในการทำข้อสอบ เป็นตัวแปรอีกตัวหนึ่งที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านกระบวนการทางอารมณ์และกระบวนการทางปัญญาที่เป็นตัวแปรคั่นกลาง (Mediating) ที่มีผลต่อการประเมินสถานการณ์การสอบและมีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการสอบ ดังนั้นจึงมีลักษณะสอดคล้องกับรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น กล่าวคือกลวิธีในการทำข้อสอบไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ แต่จะมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรอื่น ๆ ดังนั้นในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อ

ความวิตกกังวลในการสอบ กลวิธีการทำข้อสอบจึงไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ

10. สมมุติฐานข้อ 10 กำหนดว่า “นิสัยการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการเตรียมตัวสอบ” ผลการวิจัยมีทั้งประเด็นที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน กล่าวคือผลการวิจัยพบว่า “นิสัยการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการเตรียมตัวสอบ อัตราในทัศนคติการเรียนและการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน แต่ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ” ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

10.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า นิสัยการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการเตรียมตัวสอบ ผลการวิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับสมมุติฐาน กล่าวคือจากการพิจารณาพฤติกรรมของนักเรียนที่มีนิสัยการเรียนที่ดี จะพบว่านักเรียนจะมีพฤติกรรมส่วนหนึ่งที่จะเป็นสาเหตุให้นักเรียนมีการเตรียมตัวสอบที่ดี คือนักเรียนที่มีนิสัยการเรียนที่ดีจะมีการวางแผนการเรียนไว้ล่วงหน้า มีการจัดระเบียบการเรียนและการทำงาน รู้จักแบ่งเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียน (ขจรสุตา เหล็กเพชร, 2533) ดังนั้นบุคคลที่มีนิสัยการเรียนที่ดีก็จะมีการเตรียมตัวสอบที่ดีด้วย นิสัยการเรียนจึงมีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อการเตรียมตัวสอบ ดังนั้นในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ นิสัยการเรียนจึงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการเตรียมตัวสอบ

10.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า นิสัยการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านทัศนคติการเรียน ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน กล่าวคือในรูปแบบตามสมมุติฐาน ผู้วิจัยไม่ได้กำหนดว่านิสัยการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านทัศนคติการเรียน แต่ผลการวิจัยพบว่านิสัยการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านทัศนคติการเรียน ผลการวิจัยที่พบแตกต่างไปจากสมมุติฐานเช่นนี้ เนื่องจากพัฒนาการของทัศนคติ ทัศนคตินั้นเกิดจากการเรียนรู้ โดยการสะสมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและประสบการณ์ตั้งแต่ในระยะแรกของชีวิต (Roger cited in Hall and Lindzey, 1960) ซึ่งในชีวิตประจำวันเด็กจะมีประสบการณ์ใหม่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

และเด็กก็จะเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้น ในบริบทของการเรียน อุตมในทัศนคติการเรียนก็จะเริ่มพัฒนาตั้งแต่เด็กเริ่มเข้าเรียน เมื่อเด็กเข้าโรงเรียนเด็กจะเรียนรู้เกี่ยวกับความสามารถเกี่ยวกับการเรียนของตนจากประสบการณ์ของตนเอง ถ้าเด็กมีประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จเกี่ยวกับการเรียนและได้รับการยอมรับจากครูและเพื่อน ประสบการณ์นี้จะมีผลต่อพัฒนาการของอุตมในทัศนคติการเรียนของนักเรียน ประสบการณ์ในบริบทของการเรียนที่เป็นตัวบ่งชี้ว่าประสบความสำเร็จในการเรียนหรือไม่นั้นเด็กจะรับรู้จากผลการเรียน เพราะผลการเรียนจะเป็นตัวเลขที่ได้ผ่านการประเมินมาแล้วจากการสอบว่านักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนหรือไม่ และนิสัยการเรียนจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อผลการเรียน (Maddox, 1963) และมีการศึกษาพบว่านิสัยการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการเรียน (Clark, 1987 ; Jaquoss, 1985) และจากการศึกษาของ เอกศักดิ์ อินทร์ประสิทธิ์ (2534) พบว่านิสัยการเรียนเป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่ทำนายผลการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ และการศึกษาของ ประสงค์ ต่อโชติ (2533) ศึกษาพบว่านิสัยการเรียนมีอิทธิพลทั้งทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการเรียนวิชาฟิสิกส์สรุปจากที่กล่าวมานี้แสดงว่านิสัยการเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียน ซึ่งผลการเรียนเป็นตัวบ่งชี้ให้เด็กรับรู้ว่าคุณสมบัติประสบความสำเร็จในการเรียนหรือไม่ และการมีประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จในการเรียนจะมีผลต่อการพัฒนาอุตมในทัศนคติการเรียน นิสัยการเรียนจึงมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของอุตมในทัศนคติการเรียน ดังนั้นในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ นิสัยการเรียนจึงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านอุตมในทัศนคติการเรียน

10.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า นิสัยการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน กล่าวคือในรูปแบบตามสมมุติฐาน ผู้วิจัยไม่ได้กำหนดว่านิสัยการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน แต่ผลการวิจัยพบว่า นิสัยการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน ผลการวิจัยที่พบแตกต่างไปจากสมมุติฐานเช่นนี้ เนื่องจากแหล่งของข่าวสารที่มีผลต่อการรับรู้ความสามารถตนเองคือการกระทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยแหล่งข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำสำเร็จด้วยตนเองนั้น เป็นแหล่งข่าวสารที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถตนเองที่มีประสิทธิภาพและเที่ยงตรงมากที่สุด เนื่องจากแหล่งข่าวสารชนิดนี้มีพื้นฐานอยู่บนประสบการณ์ของความสำเร็จที่บุคคลได้รับโดยตรง (Bandura, 1986a) บุคคลที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับความสำเร็จโดยตรงจะรับรู้ความสามารถตนเองสูง แต่บุคคลที่มี

ประสบการณ์เกี่ยวกับความล้มเหลว จะทำให้บุคคลการรับรู้ความสามารถตนเองต่ำ ในบริบทของการเรียนตัวมองชี้ว่าประสบการณ์ความสำเร็จในการเรียนหรือไม่ก็คือผลการเรียน มีการศึกษาที่พบว่านิสัยการเรียนและผลการเรียนมีความสัมพันธ์กัน (Clark, 1987; Jaquess, 1985) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาพบว่านิสัยการเรียนเป็นตัวแปรที่ทำนายผลการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ (Wilkes, 1988) จากผลการวิจัยเหล่านี้พอสรุปได้ว่านิสัยการเรียนมีอิทธิพลต่อการประสบผลสำเร็จในการเรียน ซึ่งเป็นแหล่งข่าวสารที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถตนเอง กล่าวคือบุคคลที่มีนิสัยการเรียนที่ดีจะมีแนวโน้มที่จะประสบความความสำเร็จในการเรียน ซึ่งการประสบความความสำเร็จในการเรียนจะเป็นแหล่งข่าวสารที่มีผลทำให้บุคคลรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียนสูง แต่บุคคลที่มีนิสัยการเรียนไม่ดีจะมีแนวโน้มที่จะประสบความล้มเหลวในการเรียน ซึ่งจะมีผลทำให้บุคคลรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียนต่ำ สรุปจากแนวคิดดังกล่าวนิสัยการเรียนจึงมีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน ดังนั้นในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ นิสัยการเรียนจึงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน

10.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า นิสัยการเรียนไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือในรูปแบบตามสมมติฐาน ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานว่า นิสัยการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ จากผลการวิจัยที่พบว่า นิสัยการเรียนมีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการสอบ (Swanson, 1996) นิสัยการเรียนเป็นตัวแปรที่ทำนายความวิตกกังวลในการสอบ (Smith, Arnkoff และ Wright, 1990; Waltman, 1992) และการวิจัยเชิงทดลองที่พบว่าการฝึกทักษะการเรียนมีผลทำให้ความวิตกกังวลในการสอบลดลง (Weddington, 1981; Annis, 1986) แต่ผลการวิจัยพบว่า นิสัยการเรียนไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ ผลการวิจัยที่พบแตกต่างไปจากสมมติฐานเช่นนี้ เนื่องจากงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้อ้างถึงในการตั้งสมมติฐานนั้น เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร คือนิสัยการเรียนกับความวิตกกังวลในการสอบ ซึ่งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรนี้ในความเป็นจริงอาจมีความสัมพันธ์กันโดยผ่านตัวแปรคั่นกลางที่งานวิจัยเหล่านี้ไม่ได้มุ่งศึกษา แต่การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลายตัวที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ ดังนั้นผลการวิจัยในครั้งนี้จึงอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยการเรียนกับความวิตกกังวลในการสอบได้ละเอียดขึ้น กล่าวคือลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยการเรียนกับความวิตกกังวลในการสอบ จะเป็นในลักษณะที่นิสัย

การเรียนรู้มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านตัวแปรคั่นกลาง โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ Spielberger และ Vagg (1995) ได้เสนอรูปแบบเพื่ออธิบายกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ผลของความวิตกกังวลในการสอบที่มีต่อกระบวนการทางอารมณ์ และกระบวนการทางปัญญา ในรูปแบบนี้เน้นให้ความสำคัญกับกระบวนการทางอารมณ์และกระบวนการทางปัญญาจะเป็นตัวแปรคั่นกลาง (Mediating) ที่มีผลต่อการประเมินสถานการณ์การสอบและมีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการสอบ และตัวแปรนิสัยการเรียนและเจตคติต่อการเรียนเป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการสอบผ่านตัวแปรคั่นกลาง ดังนั้นจึงมีลักษณะสอดคล้องกับรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น กล่าวคือนิสัยการเรียนไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ แต่จะมีอิทธิพลผ่านตัวแปรคั่นกลางได้แก่ ทัศนคติต่อการเรียน การเตรียมตัวสอบ และการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน ดังนั้นในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ นิสัยการเรียนจึงไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความวิตกกังวลในการสอบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การวิจัยครั้งนี้พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญ คือ ความคิดทางลบ และการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน จากผลการวิจัยเช่นนี้ทำให้เกิดทางเลือกในการให้คำปรึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร ที่มีความวิตกกังวลในการสอบ กล่าวคือควรใช้การบำบัดทางปัญญา (Cognitive therapy) เพื่อปรับเปลี่ยนความคิดทางลบที่มีต่อการสอบมาเป็นความคิดทางบวก หรือการให้คำปรึกษาเพื่อเพิ่มการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน

นอกจากนี้ถ้าพิจารณาอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความวิตกกังวลในการสอบอย่างมีนัยสำคัญคือ นิสัยการเรียน การรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครอง และทัศนคติต่อการเรียน ก็จะทำให้เกิดทางเลือกในการให้คำปรึกษาเพื่อลดความวิตกกังวลในการสอบมากขึ้น กล่าวคืออาจใช้วิธีการ

ผสมผสานในการให้คำปรึกษากับนักเรียนที่มีความวิตกกังวลในการสอบ เช่น ใช้การนำบัดทางปัญญา ร่วมกับการฝึกนิสัยการเรียน การนำบัดทางปัญญา ร่วมกับการให้คำปรึกษาครอบครัว ให้ลดความคาดหวังของผู้ปกครอง

1.2 จากผลการวิเคราะห์อิทธิพลรวมพบว่าตัวแปรที่อิทธิพลรวมมีนัยสำคัญ คือ ความคิดทางลบ การรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียน นิสัยการเรียน อึดทนในทัศนัยการเรียน และการรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครอง ผลการวิจัยเช่นนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับการป้องกันการเกิดความวิตกกังวลในการสอบ โดยที่ผู้ปกครองและครูควรปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณลักษณะดังนี้

1.2.1 ควรปลูกฝังให้นักเรียนมีพัฒนานิสัยการเรียนที่ดี ผู้ปกครองอาจมีบทบาทในการกระตุ้นส่งเสริมและควบคุมให้นักเรียนมีนิสัยการเรียนที่ดีขณะที่นักเรียนอยู่ในครอบครัว ส่วนบทบาทของครูนั้นควรกระตุ้นส่งเสริมและควบคุมให้นักเรียนมีนิสัยการเรียนที่ดีขณะที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียน โดยเฉพาะในโรงเรียนครูอาจจัดกิจกรรมแนะแนวที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยการเรียนที่ดี รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน รู้จักวิธีการปฏิบัติตนในชั้นเรียน รู้จักการอ่านหนังสือที่มีประสิทธิภาพ รู้จักวิธีการจดคำบรรยาย รู้จักวิธีการทำรายงานหรือการบ้าน และรู้จักวิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

1.2.2 ควรปลูกฝังให้นักเรียนพัฒนาอึดทนในทัศนัยการเรียนที่ดี ซึ่งจากรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่ออึดทนในทัศนัยการเรียน คือ นิสัยการเรียน การสนับสนุนทางสังคม และการรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครอง ดังนั้นครูและผู้ปกครองจึงควรส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยการเรียนที่ดี และให้การสนับสนุนทางสังคมกับนักเรียน เช่น การดูแลเอาใจใส่กับการเรียนของนักเรียนและให้กำลังใจ การจัดหาอุปกรณ์การเรียนหนังสือเสริมทักษะที่เป็นประโยชน์กับนักเรียน การให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน และผู้ปกครองไม่ควรคาดหวังในตัวนักเรียนโดยไม่คำนึงถึงความสามารถของนักเรียน ซึ่งการที่ผู้ปกครองไม่คาดหวังในตัวนักเรียนมากเกินไป และการส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการของนิสัยการเรียนที่ดี นอกจากจะมีผลต่ออึดทนในทัศนัยการเรียนแล้ว ยังมีผลต่อการรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียนด้วย เนื่องจากรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ การรับรู้ความสามารถตนเองด้านการเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากการรับรู้ความคาดหวังจาก

ผู้ปกครอง นิสัยการเรียน และอัตมโนทัศน์การเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าความคิดทางลบเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุด ดังนั้นควรมีการวิจัยที่ศึกษาเพื่อหาตัวแปรที่ทำนายความคิดทางลบ หรือพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความคิดทางลบ

2. จากผลการวิจัยพบว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอธิบายความแปรปรวนความวิตกกังวลในการสอบได้ร้อยละ 70 (จากตารางที่ 26 หน้า 250 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ = 0.70) ถ้าคัดเลือกตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบเข้ามาในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จะทำให้รูปแบบอธิบายความแปรปรวนความวิตกกังวลในการสอบได้มากขึ้น ดังนั้นข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปคือ ควรมีการพัฒนาแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการสอบ โดยการคัดเลือกตัวแปรอื่น ๆ ที่น่าสนใจศึกษาเข้ามาในรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ เช่น ความวิตกกังวลที่เป็นลักษณะประจำตัว (Trait anxiety) หรือเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความคิดทางลบ ซึ่งในรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ ไม่มีตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อความคิดทางลบ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย